

Projev vůle podle zákoníku práce

Projev vůle nemusí vždy představovat právní úkon. Právním úkonem je projev vůle jen tehdy, jestliže to, co je projevováno, směřuje ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem vůle spojují. Jestliže projevovaná vůle k vyvolání takových účinků nesměřuje, nemůže se jednat o právní úkon.

Projev vůle nemusí vždy představovat právní úkon. Právním úkonem je projev vůle jen tehdy, jestliže to, co je projevováno, směřuje ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem vůle spojují. Jestliže projevovaná vůle k vyvolání takových účinků nesměřuje, nemůže se jednat o právní úkon.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 2254/2002, ze dne 28.3.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce M. B., zastoupeného advokátkou, proti žalované A. s.r.o., zastoupené advokátem, o neplatnost okamžitého zrušení pracovního poměru, vedené u Okresního soudu v Chrudimi pod sp. zn. 8 C 222/2001, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. června 2002 č.j. 22 Co 41/2002-52, tak, že dovolání žalobce zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal, aby bylo určeno, že okamžité zrušení pracovního poměru žalobce k žalované ke dni 30.9.2001, dané žalobci nedatovaným dopisem žalované, který mu byl doručen dne 12.10.2001, je neplatné. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že pracoval u žalované na základě pracovní smlouvy na dobu určitou ze dne 23.11.2000. Pracovní poměr byl mezi účastníky opakovaně prodlužován vždy o jeden měsíc. Dne 30.9.2001 mu byl znemožněn přístup na pracoviště a byl vyzván zaměstnankyní žalované k předání svěřených věcí (klíčů, pokladních dokladů atd.). Dne 12.10.2001 mu byl doručen nedatovaný dopis žalované, jehož obsahem je "okamžité zrušení pracovního poměru ke dni 30.9.2001". Tuto "písemnost" považuje žalobce za absolutně neplatnou, neboť neobsahuje žádný důvod, "pouze odkazuje na § 53 bez označení právního předpisu", a byla mu doručena až dne 12.10.2001 (12 dní po datu, kdy mělo k okamžitému zrušení pracovního poměru dojít).

Okresní soud v Chrudimi rozsudkem ze dne 29.11.2001 č.j. 8 C 222/2001-36 žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 6.225,-Kč k rukám advokátky JUDr. J. Č. Z provedených důkazů dovedl, že žalobce konal pro žalovanou s jejím vědomím práce i po dni 31.7.2001, kdy uplynul sjednaný pracovní poměr na dobu určitou, a že se proto pracovní poměr mezi účastníky ve smyslu ustanovení § 56 odst.2 zák. práce změnil na pracovní poměr uzavřený na dobu neurčitou. Žalovaná se pokusila uvedený pracovní poměr se žalobcem okamžitě zrušit ke dni 30.9.2001; skutečnost, že došlo k okamžitému zrušení pracovního poměru, mu "ex post" písemně oznámila dne 12.10.2001, aniž by uvedla důvod (vymezila skutek, pro který k

němu přistoupila); z textu uvedeného oznámení navíc vyplývá, že žalobci "pouze písemnou formou potvrzuje fakt propuštění". Vzhledem k tomu, že "vlastní úkon" nebyl proveden písemně, nebyly splněny náležitosti uvedené v ustanoveních § 53 a § 55 zák. práce pro okamžité zrušení pracovního poměru; soud prvního stupně proto úkon žalované "směřující k okamžitému zrušení pracovního poměru" účastníků posoudil jako neplatný.

K odvolání žalované Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 11.6.2002 č.j. 22 Co 41/2002-52 rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl, a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně a že žalobce je povinen nahradit žalované k rukám jejího zástupce náklady odvolacího řízení 6.150,-Kč. Odvolací soud dospěl k závěru, že žaloba na určení neplatnosti skončení pracovního poměru může být důvodná jen tehdy, jestliže byl ze strany zaměstnavatele učiněn právní úkon směřující ke skončení pracovního poměru. Za takový právní úkon nelze považovat dopis doručený žalobci dne 12.10.2001, neboť z jeho obsahu vyplývá, že "žalovaná žalobci pouze písemně potvrzuje, že byl propuštěn z pracovního poměru k 30.9.2001, a to okamžitě (§ 53) a že mu byl zakázán přístup na pracoviště, což porušil a musela být přivolána Policie ČR". Proto uvedený dopis "nelze hodnotit jako okamžité zrušení pracovního poměru a spojovat s ním zákonné následky, tedy uvažovat o skončení pracovního poměru". Žaloba na určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru nemůže být proto úspěšná.

V dovolání proti tomuto rozsudku žalobce vytýká odvolacímu soudu "nesprávné vyhodnocení skutkových zjištění a na základě toho nesprávné právní posouzení věci". Namítá, že v průběhu řízení před soudem prvního stupně "prokázal", že s žalovanou měl uzavřen pracovní poměr na dobu neurčitou, že řádně nastoupil dne 30.9.2001 na pracovní směnu, bylo mu však znemožněno pracovat, že byl vyzván zaměstnankyní žalované k odevzdání svěřených věcí s tím, že jeho pracovní poměr skončil okamžitým zrušením. Souhlasí s tím, že právní úkon je nutno posuzovat podle jeho obsahu, avšak považuje dopis, který mu byl doručen 12.10.2001, za právní úkon objektivně poznatelný a směřující nepochybně k okamžitému zrušení pracovního poměru u žalované. Protože tento právní úkon nemá náležitosti uvedené v ustanovení § 55 zák. práce, je absolutně neplatný. Žalobce navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná navrhla, aby dovolání bylo zamítnuto, neboť dle jejího názoru odvolací soud posoudil věc správně a v souladu se zákonem považoval žalobu za nedůvodnou.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř. a že jde o rozsudek, proti kterému je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř. dovolání přípustné, přezkoumal napadený rozsudek ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Vzhledem k tomu, že k okamžitému zrušení pracovního poměru mezi účastníky mělo dojít (podle tvrzení žalobce) dopisem, který mu byl doručen dne 12.10.2001, je třeba projednávanou věc i v současné době posuzovat podle zákona č. [65/1965](#) Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. [88/1968](#) Sb., č. [153/1969](#) Sb., č. [100/1970](#) Sb., č. [20/1975](#) Sb., č. [72/1982](#) Sb., č. [111/1984](#) Sb., č. [22/1985](#) Sb., č. [52/1987](#) Sb., č. [98/1987](#) Sb., č. [188/1988](#) Sb., č. [3/1991](#) Sb., č. [297/1991](#) Sb., č.

[231/1992](#) Sb., č. [264/1992](#) Sb., č. [590/1992](#) Sb., č. [37/1993](#) Sb., č. [74/1994](#) Sb., č. [118/1995](#) Sb., č. [287/1995](#) Sb., č. [138/1996](#) Sb., č. [167/1999](#) Sb., č. [225/1999](#) Sb., č. [29/2000](#) Sb., č. [155/2000](#) Sb., č. [220/2000](#) Sb., č. [238/2000](#) Sb., č. [257/2000](#) Sb., č. [258/2000](#) Sb. a č. [177/2001](#) Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 31.3.2002 (dále jen "zák. práce").

Okamžité zrušení pracovního poměru musí zaměstnavatel i zaměstnanec provést písemně, musí v něm skutkově vymežit jeho důvod tak, aby jej nebylo možno zaměnit s jiným, a musí je ve stanovené lhůtě doručit druhému účastníku, jinak je neplatné; uvedený důvod nesmí dodatečně měnit (srov. § 55 zák. práce).

Písemnosti zaměstnavatele týkající se vzniku a zániku pracovního poměru musí být doručeny zaměstnanci do vlastních rukou. Písemnosti doručuje zaměstnavatel zaměstnanci na pracovišti, v jeho bytě nebo kdekoliv bude zastížen; není-li to možné, lze písemnost doručit držitelem poštovní licence (§ 266a odst.1 věta první a třetí zák. práce).

Neplatnost rozvázání pracovního poměru okamžitým zrušením může jak zaměstnavatel, tak i zaměstnanec uplatnit u soudu nejpozději ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy měl pracovní poměr skončit tímto rozvázáním (srov. § 64 zák. práce).

Z uvedeného mimo jiné vyplývá, že neplatné je takové okamžité zrušení pracovního poměru, které zaměstnavatel neprovedl písemně nebo které sice učinil v písemné formě, ale nedoručil je zaměstnanci do jeho vlastních rukou způsobem uvedeným v ustanovení § 266a zák. práce.

Na základě okamžitého zrušení pracovního poměru učiněného zaměstnavatelem skončí pracovní poměr mezi účastníky dnem, kdy byl písemný projev zaměstnavatele o okamžitém zrušení pracovního poměru řádně doručen zaměstnanci (srov. rozsudek býv. Nejvyššího soudu ČSR ze dne 19.3.1971 sp. zn. 3 Cz 4/71, uveřejněný pod č. 14 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1972). Zaměstnanec může podat žalobu o určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru (§ 64 zák. práce) kdykoliv poté, co se o něm dozvěděl, bez ohledu na to, zda bylo učiněno písemně nebo zda mu okamžité zrušení pracovního poměru bylo doručeno do vlastních rukou; před řádným doručením okamžitého zrušení pracovního poměru (§ 266a zák. práce) však běh dvouměsíční lhůty podle ustanovení § 64 zák. práce nezapočne (srov. obdobné věci se týkající rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.1.1999 sp. zn. 2 Cdon 1580/97, uveřejněný pod č. 41 v časopise Soudní judikatura, roč. 1999).

V projednávané věci soud prvního stupně dovodil, že "žalovaná se pokusila pracovní poměr se žalobcem okamžitě zrušit ke dni 30.9.2001". Z hlediska skutkového stavu soudy zjistily (správnost skutkových zjištění soudů v tomto směru dovolatel nezpochybnuje), že žalovaná dopisem, v němž nebylo uvedeno datum jeho napsání a který byl žalobci doručen dne 12.10.2001, žalobci "písemně potvrdila", že "byl propuštěn z pracovního poměru k 30.9.2001 z místa provozního vedoucího restaurace, a to okamžitě (§ 53)", a že mu "byl zakázán přístup na pracoviště, což porušil a musela být přivolána Policie ČR".

Požaduje-li zaměstnanec, aby soud určil neplatnost rozvázání pracovního poměru okamžitým

zrušením, musí v žalobě označit právní úkon, kterým s ním zaměstnavatel okamžitě zrušil pracovní poměr a jehož neplatnost u soudu uplatňuje. V posuzovaném případě se žalobce - jak vyplývá ze žaloby - domáhal určení, že okamžité zrušení pracovního poměru žalobce k žalované ke dni 30.9.2001, dané žalobci nedatovaným dopisem žalované, který mu byl doručen dne 12.10.2001, je neplatné.

V občanském soudním řízení je soud vázán žalobou a nemůže rozhodovat o něčem jiném, než požadoval žalobce; překročit žalobu a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se žalobce domáhá, může jen tehdy, jestliže řízení bylo možno zahájit bez návrhu nebo jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky (srov. § 153 odst.2 o.s.ř.).

Řízení o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru lze zahájit jen na návrh a z právního předpisu v něm nevyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky. Soud je proto v tomto řízení vázán žalobou a může v něm rozhodnout jen o tom, co žalobce požadoval.

Žalobce - jak vyplývá z výše uvedeného - učinil předmětem řízení neplatnost okamžitého zrušení pracovního poměru ke dni 30.9.2001, které měla dát žalovaná žalobci nedatovaným dopisem, jenž mu byl doručen dne 12.10.2001. Protože soud byl tímto návrhem (tak, jak jím byl vymezen předmět řízení) vázán, mohla být žaloba důvodná - kromě jiného - jen tehdy, jestliže žalovaná tímto dopisem učinila právní úkon směřující k rozvázání pracovního poměru okamžitým zrušením. Odvolací soud se tedy správně zabýval tím, zda dopis žalované, doručený žalobci dne 12.10.2001, obsahuje takový právní úkon žalované; otázku, zda žalovaná případně učinila jiný projev vůle směřující k rozvázání pracovního poměru účastníků jeho okamžitým zrušením, nebyl oprávněn řešit, neboť nebyla předmětem řízení.

S názorem odvolacího soudu o tom, že dopisem žalované, doručeným žalobci dne 12.10.2001, nebyl učiněn právní úkon směřující k okamžitému zrušení pracovního poměru žalobce u žalované, dovolací soud souhlasí.

Podle ustanovení § 240 odst. 1 zák. práce právní úkon (pracovní smlouva, výpověď, dohoda o náhradě škody apod.) je projev vůle směřující ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují.

Podle ustanovení § 240 odst. 3 zák. práce je třeba projev vůle vykládat tak, jak to se zřetelem k okolnostem, za kterých byl učiněn, odpovídá pravidlům slušnosti a občanského soužití.

Je nepochybné, že o obsahu projevu vůle účastníka pracovněprávního vztahu mohou vzniknout pochybnosti. Pro takový případ ustanovení § 240 odst.3 zák. práce stanoví pravidla, pomocí kterých lze neurčitost nebo nesrozumitelnost projevu vůle odstranit. Výklad projevu vůle však vždy musí směřovat k objasnění toho, co bylo skutečně projevováno; pomocí výkladu projevu vůle nelze "nahrazovat" nebo "doplňovat" vůli, kterou jednající v rozhodné době neměl nebo kterou sice měl, ale kterou neprojevil (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14.10.1996 sp. zn. 3 Cdon 946/96, uveřejněný pod č. 29 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1997).

Z ustanovení § 240 odst. 1 zák. práce dále vyplývá, že projev vůle nemusí vždy představovat právní úkon. Právním úkonem je projev vůle jen tehdy, jestliže to, co je projevováno, směřuje ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem vůle spojují. Jestliže projevováno vůle k vyvolání takových účinků nesměruje, nemůže se jednat o právní úkon.

V projednávané věci nemůže být právním úkonem projev vůle žalované obsažený v dopise, který byl doručen žalobci dne 12.10.2001. Z obsahu dopisu - jak správně dovodil odvolací soud - vyplývá, že vůle žalované (tak, jak v něm byla projevována) nesměřovala k okamžitému zrušení pracovního poměru žalobce u žalované; žalovaná v něm totiž projevila vůli žalobci toliko písemně potvrdit, že byl propuštěn z pracovního poměru k 30.9.2001 (právním úkonem v té době učiněným) z místa provozního vedoucího její restaurace, a to okamžitě (§ 53), a že mu byl zakázán přístup na pracoviště, což porušil a musela být přivolána Policie ČR. Na tomto závěru nelze nic změnit ani výkladem projevu vůle obsaženého v tomto dopise, neboť jeho pomocí nelze "nahrazovat" nebo "doplňovat" vůli, kterou žalovaná v dopise neprojevila.

Protože nedatovaným dopisem žalované, který byl žalobci doručen dne 12.10.2001, nebylo žalobci "dáno" okamžité zrušení jeho pracovního poměru k žalované ke dni 30.9.2001, ale jen potvrzeno, že "byl propuštěn z pracovního poměru k 30.9.2001 z místa provozního vedoucího její restaurace, a to okamžitě (§ 53)", je rozsudek odvolacího soudu z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný. Vzhledem k tomu, že nebylo zjištěno (a ani dovolatelem tvrzeno), že by rozsudek odvolacího soudu byl postížen vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o.s.ř. nebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobce podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Služební poměr](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní poměr \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Převedení zaměstnance na jinou práci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Plat](#)
- [Doručování](#)
- [Pracovní smlouva](#)